

talem proprietatem, ut irritata a stimulis miras sæpe turbas excitare possint; sive aucto naturali, quem secundum sanitatis leges exercere solent, motu; sive eodem omnino perturbato. Per experimenta certissima constat, in majoribus partibus stimulos hunc effectum facere. Ingesta alimenta, motu ventriculi & intestinorum sensim per omnes horum gyros & anfractus deducuntur usque ad finem intestini recti, totoque hoc itinere spoliata omni solubili, tandem excernuntur de corpore: si autem purganti stimulo irriterentur intestina, brevi admodum temporis spatio ingesta per alvum deturbantur, accelerato motu peristaltico propulsa. Acria venena, dum internam intestinorum superficiem rodunt, faciunt sæpe sic contrahi intestina in omnibus locis, quæ tangunt, ut integre claudantur; unde, intercepto aere elastico, enormes adeo abdominis tumores tunc aliquando observantur. Imo hæc irritabilitas adeo tenaciter multis corporis partibus adhæret, ut etiam post mortem, imo & in iisdem a reliquo corpore resectis, diu superstes maneat. Verulam observatio docuit, (vide Comment. §. 1.) cor hominis evicerati in ignem projectum saltasse in altum, & motum hunc continuasse septem vel octo minutorum spatio. Dum in se, post abortum demortua, licet diu jam obriguisset, abdomine ac pectore resecto, cisternam chyli inflaret Pejerus, obstupuit, ac se ad cor delato, auriculas primo, dein totum cor vibrare per plures horas. Dum fortuito hoc casu incitatus idem tentabat in humanis cadaveribus, parem habuit successum; sic tamen in quibusdam facilius, in aliis vero difficilius cordis motus resuscitaretur; & aliquando præter aerem insufflatum, quem calidum esse expedit, etiam externo foci haberet. Suspendorum autem corda facile motum recipere, & servare receptum diutissime, experimentis didicit (vv). Ex quibus omnibus apparet, fibras viscerum

2. Nova liquida tenuia, aquosa, calida potando

Postquam per evacuata subducta fuit magna pars liquidorum, & vasorum oscillationes restituta fuerunt, nihil magis convenit ad curam inflammationis per resolutionem, quam replere vasa tali liquido, quod per omnia etiam minima vasa facillime transire poterit. Aqua autem has dotes habet; & subtilissima nostrorum fluidorum pars, quæ sub sensu cadit, aquam fere omni dote refert; unde patet, aquam per minima etiam corporis vascula transire posse. Hæc calida potata summum remedium in omnibus morbis inflammatoriis dat; circulationis lege enim deducta ad illa loca corporis, ubi obstruens illud inflammatorium hæret impactum, illud

3. Utendo attenuantis, resolventibus, & oppositis genio obstruentis, interne, externe, forma decocti, balnei, foci, vaporis, cataplasmati, emplastri, unguenti specie.

Quamvis aqua plurimam concretam dissolvere possit, ut omnia salina, saponacea, mucosa, gelatinosa &c. tamen & multa sunt, quæ aqua sola solvi nequeunt. Ob hanc causam una cum aquosis sumuntur talia remedia, in quibus vis solvendi cognita est. Seliguntur autem illa, quæ obstruentis genio opposita sunt. Obstruens autem in hoc casu est sanguis ruber, vel & tenuius liquidum immeabile, in propriis vasis hærens, aut per errorem loci alienis vasis impactum: simulque adest major motus & calor, qui in putredinem quam maxime vergere faciunt nostros humores (vide §. 84. nu. 4. & 5.) unde attenuantia concretum inflammatorii simul debent esse putredini quam maxime adversa.

& vasorum, stimulis applicatis etiam satis levibus, incitari posse ad majores motus. Dum sanissimus homo nimiam copiam salis, vel aromatum, aut vini sumit, stimulis his irritantur vasa & cor in celerem motum, & nascetur febris. Ubi ergo obstruata vasa, impetu vitalis liquidi a tergo urgentis, distenta fuerunt admodum & diu, sæpe fibræ nimis distractæ vires suas amiserunt, neque satis reagent in fluidum contentum. Postquam ergo per Venæ sectionem & purgantia subducta fuit distendentis liquidi copia, & minutus sanguinis arteriosi impetus, proderit dare talia remedia, quæ sanguini mista, & per canales arteriosos circumducta, blando stimulo possunt irritare fibras vasorum, ut fortiori vi contrahantur, sicque atterant & dividant obstruentes moleculas, ut per angustias vasorum sine molestia transire possint; tunc enim inflammatio sanata erit per resolutionem. Huic autem scopo inserviunt blanda aromata, quæ larga aquæ copia infusa potantur, lignorum santalorum, sassafras, quinque radicum aperientium & similibus infusum, vel leve decoctum, quæ nunquam in tali casu coere poterunt. In Materia Medica ad hunc numerum talis formula habetur.

Dum autem talia remedia larga copia assumuntur, ut illorum efficacia determinetur versus partem affectam, profunt fomenta, frictions, cucurbitæ, scarificationes: de quorum omnium usu actum fuit in Commentariis §. 134. Frictions autem in hoc casu profunt, quia perfecte imitantur & suppleunt altera pressione & relaxatione vasorum actionem in fluida. Facile autem patet, leuissimas tantum hic requiri frictions, neque illas unquam adhiberi posse locis inflammatis, nisi postquam tensio & dolor per evacuantia, & impetum sanguinis minuentia remedia, integre sublata fuerint; vel saltem plurimum imminuta.

impacta diluendo.

alluet; vasorum efficacia cum illo conteritur: sicque sensim se interponens inter concreti hujus moleculas, illas separabit a se mutuo & diluet. Quantum autem possit in referendis obstruentionibus aqua diluendo & attenuando, dictum fuit in Commentariis §. 134. & 135. Simulque notandum est, reliquis omnibus, quæ concretum inflammatorium attenuare & solvere possunt, auxiliis, aquam pro vehiculo fervire. Omnes ergo potus tenues, in quibus aqua prædominatur, hic tanti usus sunt: serum lactis, hydrogala, cerevisia tenuis & mollis, hordei, avenæ &c. decocta, cassia & theæ infusum, præcipua sunt.

Pulcherrima jam talia habentur remedia cognita in arte, in quibus simul & summa vis solvens, & antiseptica simul virtus est. Mel, Veteribus Medicis adeo usitatum in omnibus morbis inflammatoriis, has dotes egregie possidet: ejus enim usu immodico, vel & nimis diuturno, sic solvi potest totus sanguis, ut aquæ instar per alvum dilabatur; interim tamen omnes vegetabilium partes melle conduntur, & conservantur quam optime ab omni corruptela. Imo Babyloniorum sepulturas in melle fieri memoriam tradidit Herodotus (x). Saccharum, tanto hodie in usu, simili valet efficacia: fructuum horeorum, recentes succi, cichorei, taraxaci, Scorzonera, Tragopogoni, &c. solventissima deco-

decocta, tanto cum fructu in hoc casu adhiberi possunt. Inter salina attenuantia nitrum reliquis præfertur, quia reliqua (vide §. 135. n. 2.) vel alcalina sunt, hincque nostros humores in putredinem magis disponunt; vel stimulis suis, non adeo facile superandis a vi vasorum & viscerum, impetum sanguinis arteriosi nimis auferent. Variæ jam inde & satis gratæ possunt fieri remedium formulæ, pro usu interno: simulque proderit & externe parti inflammatae applicare similia, per balnea, fomenta, vapores, cataplasmata. Externa autem hæc remedia non tantum videntur agere, quatenus aqua, attenuantibus remediis dives, se per bibulas cutis externæ venas insinuans, & sanguini mista communi circulationis lege defertur per ornnia corporis loca; vel & per derivantia, attractantia, propellentia (vide §. 134.) determinatur magis versus locum inflammatum; verum etiam quatenus eadem hæc remedia, aqua diluta, se per arterias ipsas introducunt; sicque directe ad ipsa loca obstruata pervenire poterunt integris suis viribus. Illa enim arteriæ pars, quæ pone locum ob-

structionis hæret, vacua est, & nullus illam urget impetus sanguinis corde impulsus; omnesque ramuli talis arteriæ, qui ultra obstructionis locum ex illa prodeunt, pariter vacui erunt. Unde illa vi, qua fistulæ minimæ cavæ contigua fluida trahunt, ingreditur hos ramos liquidum applicatum. Dum ergo & interna & externa remedia sic conspirant, ab utraque parte moleculæ immeabiles, in vasi obstruatis hærentes, alluuntur attenuantibus: si tunc simul oscillationes elastica restituta fuerint, patet facile, has moleculas teri quasi cum his remediis, atque sic solvi posse; si adhuc ulla spes benignæ resolutionis superstit. Emplastra autem & unguenta, quæ ad hunc scopum obtinendum applicantur parti inflammatae, non debent habere nimiam tenacitatem aut acrimoniam insignem; quia tunc potius morbum auferent (vide §. 376.) unde sumuntur talia, quæ leviter tantum cuti hærent, & tenuem exhalantem rorem repercutiunt & coercent, ut sic pars affecta in proprii quasi vaporis balneo hæreat, & per laxata vasa bibula remedium applicatorum virtus se facilius insinuet.

§. 399. Lenitas procuratur potu aquoso, victu blando, medicina blanda diluente, & obstruente, vel singulari dote acri specifico opposita.

Dictum fuit §. 386. requiri blandam humorum indolem, ut resolutio inflammationis fieri possit: unde non sufficit materiæ obstruenti fluiditatem conciliare, si simul conservetur lenitas, aut corrigatur acrimonia, quæ jam adest. Aqua & omnia aquosa imprimis huic scopo inserviunt: nihil enim aqua pura lenius est, & per hanc acerrima quævis sic dilui possunt, ut non noceant amplius. Vitrioli oleum concentratissimum, quod ignis instar partes corporis, quibus applicantur, uno momento destruit, copia ingenti aquæ affusa sic poterit enervari, ut tuto deglutiri possit. Unde, simul ac acria quædam sanguini mista sunt, sitis cogit statim ingentem copiam aquæ vel alterius tenuis potus assumere; donec per urinæ vias, aut sudores, expulsa fuerint. Experiuntur hoc omnes etiam sanissimi, qui sale conditas carnes, vel similia, in prandio sumserunt nimia copia. Præterea tenues aquosi potus reliquis indicationibus curatoris, de quibus præcedentibus paragraphis dictum fuit, simul satisfaciunt. Victus ex mollissimis cerealibus, hordeo,

avena, fagopyro, oryza &c. lacte, oleribus mollissimis pariter hic conducet. Hordei pitana in morbis acutis fere sola ægros nutrebat Hippocrates; ut ex libro ejus de victu in morbis acutis patet. Optima medicamenta in hoc casu sunt, quæ ex emollientibus & leniter viscosis fiunt; althææ, malvæ, verbasci & similibus decocta; Emulsiones ex farinoso & suboleosis, olea ipsa mollissima expressa tanti hic usus sunt: quamcumque enim acrimoniam sic obtundunt & involvunt, ut iners fiat. Quia autem olea illa satis cito rancida fiunt, imprimis in magno calore, ideo sæpe emulsa his præferuntur, in quibus oleorum obtundens virtus est, neque tamen adeo matuenda est hæc degeneratio in rancidam acrimoniam. Si autem ante inflammationem factam acris cacochymia humorum præexistit, vel postea observetur nata fuisse, tunc convenient illa, quæ acrimoniam cognitam specificam vi oppositam cognoscuntur. Sic acidæ acrimoniam absorbentia, vel & alcalina, putridæ vero acida conveniunt &c.

§. 400. Retropulsus fit:

1. Evacuatione magna liquidi arteriosi, venosique, missione sanguinis.
2. Laxatione fibrarum.
3. Frictione artificiali.

Dictum fuit §. 395. ubi generales indicationes curatoris enumerantur, quæ in curatione inflammationis per resolutionem locum habent; quod si non possit materiæ obstruenti conciliari talis fluiditas, ut per arteriarum angustias transeat, tunc unicum hoc superest tantum, ut nempe retropulsa ex his angustis ageretur in majora vasa, ibique torrente circulantium humorum abrepta divideret sic, ut postea meabilis esset per illa vasa, per quæ secundum sanitatis leges fluere debet. Methodus hæc locum habet in omni quidem inflammatione, sed imprimis in illa specie, quæ errore loci fit; quando nempe fluidi crassiores moleculæ, minorum vasorum dilatata orificia ingressæ, per ultimos illorum fines transire nequeunt. Si enim in tali casu v. g. globulus ruber arteriam ferossam ingressus re-

tropelli possit, redibit iterum in arteriam rubram, cujus ultimas angustias naturaliter transire poterit, adeoque soluta erit inflammatio. Ut autem hæc retropulsio fiat, debet tolli, vel admodum minui, impetus liquidi vitalis in locum obstruatum; debent sic laxari fibræ vasis obstruati, ut permittant retroire impactam moleculam; tandem debet conciliari motus huic moleculæ, per quem regredi possit versus latiore vasis obstruati locum. Singula hæc sequentibus numeris expenduntur.

1. Videantur de hac re illa, quæ dicta sunt in Commentariis §. 141. n. 1.

2. Hæret enim molecula obstruens valide impacta vasis angustia: Unde, si rigida fuerint fibræ hujus vasis, sic compriment hanc moleculam, ut immobilis maneat: proderit ergo in tali casu fibras laxa-

laxare, dum simul prius per sanguinis missionem impetus liquidi a tergo urgentis minutus fuit; aliter enim ulterius protruderetur obstruens molecula in majores angustias, quia laxata fibræ paterentur se facilius distendi; quod repugnaret huic indicationi, quæ retropulsam obstruentis jubet, non ve-

§. 401. **H**inc intelligitur, quænam fit in omni morbo inflammatorio, interno, externo, illa, semper quærenda, Resolutio; quæ sanatio perfecta; quæ sine crisi (386.)

In quocumque corporis loco inflammatio hæreat, manet semper eadem definitio; nempe, obstructio canalis arteriosi cum impetu valido vitalis liquidi a tergo urgentis locum obstructum. Quænam ergo erit inflammatoris resolutio? quando molecula obstruens canalem arteriosum sic attenuatur & dividitur, aut vas obstructum sic laxatur, ut liber fiat humorum transitus per vas antea impervium: vel etiam quando talis molecula retropellitur in latiora vasa. Facile autem patet, hanc inflammationis curam omnium optimam & tutissimam esse, quia sine ulteriori partium læsione functionum integritatem restituit. Sed non semper est in potestate Medici inflammationem curare per resolutionem. Quænam autem requirantur, ut resolutio fieri possit, dictum fuit §. 386.

Quæ sanatio perfecta. Sola resolutio potest dici sanatio perfecta inflammationis, quia illam tollit, nullo alio morbo inducto. Reliqui autem exitus inflammationis in suppurationem, vel scirrhum, non sunt perfectæ sanationes, quamvis inflammationem tollant; quia desinit inflammatio in alium morbum, qui iterum novam curationem requirit, antequam sanitas integre restituatur. Ubi autem inflammatio in gangrænam vel sphacelum desinit, tunc non in sanationem, sed in mortem tendit.

Quæ sine crisi. Quid proprie crisis in morbis sit, & quomodo hoc vocabulum apud Medicos tam veteres quam recentiores varia significatione usurpatum fuerit, postea opportunius dicetur in Febrium historia, ubi de hac re latius agetur. Sufficit hic notasse, quod tunc inflammatio dicatur sanari sine crisi, quando morbi materies, liquidum nempe immeabile in vas arteriosum hærens, a vita supersitite & remediis adhibitis sic disponitur, ut iterum libere fluat per vasa sua, sanitatis legibus obsequium penitus: Ubi autem eadem hæc materies morbi sic quidem mutatur, ut mobilis fiat, nec amplius impacta maneat vasorum angustias, & tamen

ro ejus propulsam per laxata vasa. Quomodo autem, & per quæ remedia, laxari possint fibræ corporis humani, dictum fuit §. 35. 36. & 54.

3. Videantur illa, quæ de fructione ad hunc scopum adhibenda dicta sunt in Commentariis §. 147. num. 2.

tales conditiones non habeat, quæ requiruntur, ut cum sanis humoribus sine functionum impedimento fluat per vasa; tunc evacuatur de corpore, vel deponitur ad quædam corporis loca; diciturque tunc crisi sanari inflammatio; & evacuatio materię, vel depositio ad alia loca, vocantur critica. Dum v. g. globulus ruber errore loci ingressus est vas ferrosium, & inflammatio inde facta fuit; si vel retropellatur globus ruber ex vase seroso in arteriam rubram, vel dividatur in sex serosos globulos (quibus ex Leeuwenhoeckii sententia componi creditur) sanata erit hæc inflammatio sine crisi: quia materies morbi sic disposita fuit, ut sine impedimento fluere possit per omnia vasa, per quæ secundum sanitatis leges moveri debet. Si vero vas obstructi finis una cum immeabili obstruente molecula, impetu liquidi sani & blandi a tergo urgentis, sensim separatur, sublata erit obstructio; sed continuitate vas interrupta effundentur humores, separatim extremum vas obstructi cum immeabili sua molecula contenta non poterit amplius sanitatis legibus obedire, hinc debet removeri, cum jam instar corporis heterogenei considerari possit: Unde tenerrima hæc solida, cum liquidis effusis mixta, calore corporis, & levissimo inchoatæ putredinis initio, mutantur in pus, quod evacuari debet, cum nunquam possit nostrorum humorum indolem acquirere. Sanatur tamen & hoc modo inflammatio, sed facta crisi; quia materia morbi pervim vitæ supersititem mutata separatur & excernitur de corpore. Sic apparet evidenter, quomodo inflammationis resolutio differat ab ejusdem sanatione, quæ per crism fit; Et videtur pulcherrime hic convenire Galeni de morborum vario exitu generale axioma (y) τὰ μὲν γὰρ μετὰ κρίσιν παύονται ὅσα δὲ ἀκριά λυτοὶ μόνον. Magni siquidem morbi judicantur omnino: quicumque autem parvi, solvantur solum. Valida enim inflammatio in supurationem aut gangrænam desinit; levis vero resolvi poterit.

A B S C E S S U S .

§. 402. **S**I, his (395. 396. 397. 398. 399. 400.) frustra, non, aut fero, paratis, inflammatio in supurationem (387.) vergit, idque per signa, ibi (387.) posita, notescit, indicationes erunt:

- 1. Crudum ocyus maturare in unum humorem.
- 2. Idem, ut & vicina, emollire.
- 3. Ad exteriora ducere.
- 4. Puri cocto exitum conciliare.
- 5. Mundare locum.
- 6. Reliquum instar vulneris percurrare.

Abcessus, ἀπόσπαισις, ἀπόσπαισις, apud Veteres Medicos variam significationem habuit. Morbi enim mutationem in alium morbum hoc nomine vocavit

Hippocrates, (2) dicens: τὸ ἄλλω ποιεῖν ἢ νοσητῶν ἀποσπαισις ἐστὶν τετραπλοῦς ἐν νόσοις. ex aliis febribus & morbis abcessus in quartanas fiebat. Præterea & ab-

(y) De Crisibus Lib. III. c. 4. Chart. T. VIII. p. 433.
(z) Epidem. 1. Textu 21. Char. T. IX. p. 44.

scessus nomine vocabatur illud naturæ humanæ molimen, per quod ex sanguine separabatur quædam nocitura; quæ evacuabantur de corpore, vel deponabantur ad quædam loca; ideoque distinxerunt Veteres bifariam hos abcessus, nempe in illos, qui per effluxum (κατ' ἐκπόρευσιν) & alios, qui per decubitum (κατ' ἀπόσπαισιν) in partes quasdam fiebant (2). Sic v. g. in Peripneumonia materies morbi observatur exire de corpore per sputa, alvi fluxum biliosum, aut urinam crassam copiosam cum multo sedimento; tuncque abcessus per effluxum factus fuit. Ubi autem nulla talis excretio observatur, interimque signa salutaria ægrum supersitem fore doceant, tunc monet Hippocrates (b), expectandos esse abcessus vel ad aures, vel versus inferiora corporis, materia morbi versus has partes deposita. Vulgatissimo tamen hodie in usu est, abcessus nomine intelligere inflammationis transitum in suppurationem, & puris inde nati collectionem in loco quodam corporis. Hoc autem sensu abcessus desinit Galenus (c) affectiones illas, in quibus ab invicem secedunt, quæ prius se mutuo tangebant, corpora. Spatium igitur in medio vacuum fieri necesse est, quod materiam aliquam flatulentam aut humidam, aut ex utraque mistam, continebit. Mutantur autem in abcessum & inflammationes quædam, & Erysipelatosi Phlegmonodesque tumores non pauci &c. Dum enim vasorum inflammatorum fines obstructi vitalis fluidi a tergo urgentis vi separantur, cum effusis humoribus miscentur, & calore loci foventur, transeunt in pus; quod partes prius contiguas removendo locum sibi facit: cum autem vera Phlegmone (uti dictum fuit §. 374.) fere semper tantum in panniculo adiposo hæret, facile cedens hæc membrana pure collecto distendi potest in maximum aliquando tumorem. Tale autem cavum præternaturale fieri a pure collecto, postquam phlegmonem suppurata fuit, non vero præexistisse, patet inde, quod si pars inflammata lanceola pertundatur, antequam pus factum fuerit, sanguis exit vel & tenuius ichorosum fluidum, & totus tumor solidus apparet: ubi vero post suppurationem factam pertunditur talis locus, pure educto cavitas manifesta apparet, facta a secessu partium, quæ prius contiguæ fuerant.

Omnium optimam esse inflammationis curam, quæ per resolutionem fit, nullus dubitat: sæpe autem non est in potestate Medici vel Chirugi hanc obtinere; tunc suppuratio sola superest. facile enim patet, reliquos inflammationis exitus, in gangrænam nempe vel scirrhum, pejores longe esse. Si ergo ex signis §. 387. enumeratis constet, talem esse inflammationis indolem, ut non possit expectari resolutio: vel, licet forte in initio spes adfuerit illam obtineri posse, tamen frustraneâ applicatione, aut neglectu idoneorum remediorum aut iisdem fero adhibitis (postquam per plures jam dies impetus vitalis liquidi continua pressione consolidavit obstruentes moleculas, & expressa parte fluidissima easdem reddidit omnino irresolubiles) omnis hæc spes evanuerit; tunc indicationes curatorię omnino sic dirigendæ erunt, ut quam citissime facta suppuratione tollantur omnia illa, quæ in solidis & in fluidis per inflammationem adeo corrupta sunt, ut nullo modo amplius sanitatis legibus obedire possint: & deinde hoc facto restituantur perdita, & uniatu illa, quæ a naturali cohesionem separata fuerant. Hæc autem sequentibus numeris hujus paragraphi considerantur.

1. Causa materialis morbi, quamdiu tales conditiones habet, ut morbum faciat vel augeat, cruda vocatur; ubi autem per vitam supersitem, propriam indolem, aut medicamenta idonea sic mutata fuit, ut minus recedat a sanitatis legibus, minusque turbet functiones corporis, tunc cocta dicitur. Ille autem status morbi, in quo hæc causa materialis sic mutatur, ut minus noceat, dicitur maturatio vel coctio. Poterit ergo hæc cruditas in partibus fluidis & solidis locum habere; adeoque & maturatio. In Phlegmone autem crudum vocatur, omnis materies sic obstruens; ut resolvi nequeat; omne vas sic obstructum, ut referari non possit. Debet ergo, ut restituatur sanitas, separari vas illud sic obstructum una cum contenta materia immeabili, a reliquis vasibus vivis & perviis & cum effusis liquidis mutari in unum humorem, qui pus dicitur. Quamdiu ergo nondum soluta est cohesio finis obstructi a reliquo vase pervio, vis vitæ urgens locum obstructum faciet augeri omnia symptomata inflammationis; (vide c. 381. 382.) ubi autem hæc separatio facta est, cum per fines abscissos jam liber sit humorum transitus, patet satis, minui debere plurimum omnia hæc mala. Cruditas ergo ex symptomatum omnium incremento, vel summo vigore; maturatio vero ex eorumdem remissione cognoscitur. Pulchre hæc habentur apud Celsum (d) ubi de abcessibus agit: Crudum est autem, in quo major quasi venarum motus est, & gravitas, & ardor, & distentio, & dolor, & rubor, & durities; & si major abcessus est, horror, atque etiam febricula permanet: penitusque condita suppuratione prohibet, que alioqui cutis ostendit, punctiones sunt. Ubi ista se remiserunt, jamque is locus prurit, & aut sublividus, aut subalbidus est, matura suppuratio est.

2. Durities & renixus partis inflammatæ a compactis admodum liquidis & solidis oritur (vide c. 382. n. 4.) & quamdiu illa adest, crudus merito dicitur morbus. Sed maturatio requirit separationem finium obstructorum a reliquis vasorum partibus: quo ergo magis hæc emolliantur & contabescant quasi, eo citius & minori cum dolore hæc separatio fieri poterit. Si autem valida Phlegmone partem occupavit, plerumque observatur, licet medium loci affecti jam mollescere incipiat, omnem tamen ambitum adhuc durum esse; unde & vicina simillimis emollientibus foveri debent, uti monuit Celsus (e). Si qua circa duriora sunt, ad ea mollienda, vel malva contrita, vel sæni græci linivæ semen ex passo coctum superdandum est.

3. Si pus natum ex suppuratione loci inflammati circa corporis superficiem sub cute hæreat, plerumque solet sponte elevari in tumorem, omnium maxime, si emollientibus & laxantibus foveatur locus. Si autem profundiorum locum occupaverit, tunc majus periculum est, ne sinuosas sibi vias in panniculo adiposo formet; vel, in corporis interioribus si lateat, purulenta labe viscera corrumpantur. Simul ac ergo ex signis §. 387. recensitis constat, inflammationem tendere in suppurationem, omni artis molimine tentandum est, ut versus exte-

(a) Galen. Comment. 2. in Lib. I. Epidem. Hippocr. Text. 44. Chart. T. IX. p. 554.
(b) Prognost. Chart. T. VIII. p. 655. & in Coac. num. 355.
(c) Method. Med. ad Glaucon. Lib. II. c. 9. Chart. T. X. p. 382.
(d) Lib. V. c. 28. num. 11. p. 377. (e) Ibid. p. 328.